

2022 UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ #9-12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS





Якщо Росія припинить воювати, закінчиться війна, якщо Україна припинить воювати – закінчиться Україна...

Ентоні БЛІНКЕН

2022-го вересень-грудень

Для України та українців цей рік став трагічним через російську навалу, численні жертви серед захисників та цивільного населення, викрадення окупантами українських дітей, постійні ракетні та артилерійські обстріли, знищення та пошкодження житлових, соціальних та інфраструктурних об'єктів по усій території країни...

Але він також став роком небувалого єднання української нації, патріотичного підйому, воєнних перемог над колишньою «другою армією світу» і звільнення значної частини окупованих російською ордою територій, і таким увійде в українську історію.

Із побажаннями спільної перемоги для всіх українських громадян, які своїм спротивом агресору на фронті та в тилу наближають день, коли Україну буде остаточно звільнено від окупантів.

На економіку впливає все!

*З повагою і подякою до наших передплатників і читачів
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України,
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
27-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP27, Шарм-ель-Шейх)	4
Протистояння в ООН продовжується (вересень-грудень 2022-го)	7
Підтримка триватиме «стільки, скільки буде потрібно» – зустрічі у форматі «Рамштайн» восени 2022-го	23
Європейське політичне співтовариство – новий формат співпраці країн Європи	25
ЄС продовжує допомогу	26
Індонезійський саміт G20: в центрі уваги війна в Україні	30
Країни G7 створили енергетичний «Рамштайн» для протидії російським атакам по об'єктах української інфраструктури	32
В Україні	34
Пошкоджений ракетами флагман кораблебудування залишається символом стійкості та незламності	37
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	40
- Економічна політика забезпечення сталого розвитку	40
- Управління сталим розвитком морського господарського комплексу	85
- Фінансові механізми сталого розвитку	98
- Цифровізація економіки в контексті сталого розвитку	113
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	145

Ентоні Джон Блінкен (нар. 16 квітня 1962, Нью-Йорк, США) – американський політик, юрист та дипломат, представник Демократичної партії, заступник радника з питань національної безпеки (2013-2015), заступник держсекретаря США (2015-2017), з 26 січня 2021 р. – державний секретар США. По батьковій лінії є правнуком емігранта з України уродженця Переяслава, випускника Київського комерційного училища Меїра Блінкіна, який під псевдонімом Б.Меср був відомим у США єврейським письменником. Указом президента України Володимира Зеленського від 23 серпня 2022 р. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого II ст. за значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі (ред.). На обкладинці – фото звільненого Херсона; горять цистерни з паливом після атаки по «Кримському мосту»; видатний французький актор Ален Делон підтримував Україну під час відеорозмови із президентом Володимиром Зеленським; COP27 в Єгипті; витоки газу після вибухів на газопроводі «Північний потік»; похорон британської королеви Єлизавети II (ред.)

РОЗВИТОК МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Світлана Марущак, Анастасія Морозова

У лютому 2022 р. Україну охопила війна і це стало викликом для українського бізнесу. Вже в квітні підприємці почали відновлювати свою діяльність, подекуди – робили вибір розвиватися в іншому напрямку. Це стосується не всіх, багато малих та середніх підприємств не мали можливості відновити свою діяльність через окупацію, руйнування або моральний стан персоналу.

В економіці України малий та середній бізнес відіграє ключову роль, забезпечуючи близько 64% доданої вартості, 81,5% зайнятості працівників у суб'єктів господарювання та 37% податкових надходжень [1]. У 2022 р. в Україні спостерігається підвищений попит на такі сфери малого та середнього бізнесу, як оптова торгівля; роздрібна торгівля; ремонт автотранспорту. Також користуються значним попитом малого та середнього бізнесу промисловість, логістика, сільське господарство та будівництво.

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну та окупацією деяких регіонів Україна вимушено поділилася на чотири типи регіонів – рис. 1. У зв'язку з небезпечкою, через ракетні обстріли та ймовірність втратити бізнес, підприємці почали розглядати опорні та безпечні регіони для розвитку та релокації. Проте при прийнятті рішень про переміщення підприємств враховується один немаловажний факт – це географічна прив'язка до свого споживача [2].

Необхідно зазначити, що велика частка ВВП зосереджена в прифронтових та частково окупованих територіях, рис. 2.

Svitlana Marushchak, PhD (Economics), associate professor, Anastasia Morozova

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Development of small and medium business in the conditions of wartime

Changes in the functioning and development of small and medium-sized businesses in the conditions of martial law, support from the state, opportunities and plans for the future are considered.

Keywords: small and medium business, priority markets, entrepreneurship, entrepreneur.

У зв'язку з бойовими діями підприємства зазнають руйнування фізичних активів. Найбільша частка таких руйнування припадає на прифронтові та окуповані території, рис. 3.

Рекордне падіння попиту в прифронтових та частково окупованих регіонах завдає руйнівної шкоди малому і середньому бізнесу.

Через бойові дії бізнес почав робити релокацію у безпечні та опорні регіони, а також



Рис. 1. Типи регіонів [2]

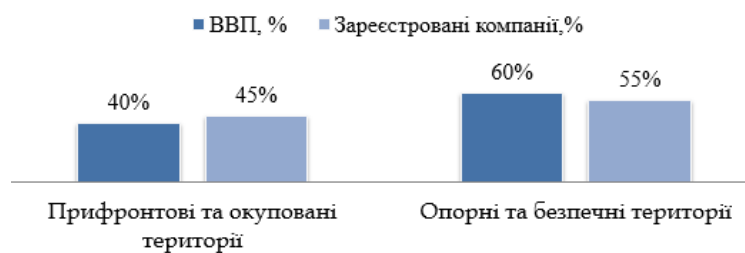


Рис. 2. Частка ВВП та зареєстрованих компаній за типами регіонів [2]

С.Марущак – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, А.Морозова – магістрантка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© С.Марущак, А.Морозова, 2022

війна стала поштовхом для виходу українського бізнесу за кордон, яскравим прикладом є кав'ярня Франсуа, яка після візиту Анджеліни Джолі, вийшла на ринок Польщі, продавши свою франшизу і ставши прикладом для інших підприємців.

У зв'язку з погіршенням стану малого та середнього бізнесу в Україні запрацювала система підтримки бізнесу, яка передбачає:

- 1) перехід з загальної системи оподаткування на третю групу єдиного податку зі ставкою 2% проти 5%;
- 2) звільнення ФОП від сплати ЄСВ за себе та мобілізованих на військову службу найманих працівників;
- 3) звільнення від податку ФОП 1-2 гр.;
- 4) компенсація за працевлаштування ВПО;
- 5) безкоштовне тимчасове переміщення підприємств з постраждалих регіонів;
- 6) функціонування платформи цифрової взаємодії;
- 7) надання мінігрантів на відкриття власної справи [3].

Так, за програмою Дія.бізнес грант можна отримати на власну справу; сад; теплицю; переробне підприємство. На шляху вирішення проблем, викликаних бойовими діями країни-агресора, малий та середній бізнес зазнав таких викликів, як пошук нових ринків збуту – 50%, зменшення попиту на продукцію/послуги в країні; нестача коштів на розвиток – 30%; проблеми з поставкою товарів та логістикою – 20%.

У зв'язку з нестачею ринків збуту, український бізнес почав розвиватися за кордоном – 28% підприємців уже розширили свій бізнес за кордоном, 21% – планують це зробити найближчим часом. В планах українських підприємців розширення свого бізнесу в Польщу – 61%; Болгарію – 13%; Велику Британію – 13%; Італію – 11%; Молдову – 11% [4]. При цьому малий та середній бізнес зіштовхується з рядом проблем – рис. 4.

Отже, в умовах сьогодення, бізнесу необхідно швидко пристосовуватися до нових



Рис. 3. Руйнування фізичних активів малого та середнього бізнесу в прифронтових та окупованих територіях [2]



Рис. 4. Бар'єри для виходу на міжнародний ринок [4]

умов та розвиватися. Пріоритетними напрямками для розвитку бізнесу є вихід на світовий ринок, розширення та релокація бізнесу у безпечні та опорні регіони України, а також Київ. Щодня Україна зазнає значних втрат та руйнування у зв'язку з агресією Росії, але люди і бізнес не здаються і розвиваються навіть в такі важкі часи.

Список використаних джерел:

1. Підтримка малого і середнього підприємництва. Урядовий портал : веб-сайт. 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diynalist/reformi/ekonomichne-zrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva> (дата звернення: 31.10.2022)
2. Ливч Д. Нове обличчя українського підприємництва. Як війна вплинула на малий та середній бізнес у різних регіонах України? Українська правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/08/29/690937/> (дата звернення: 31.10.2022)
3. Підтримка бізнесу в умовах війни. Дія. Бізнес : веб-сайт. 2022. URL: <https://business.diaa.gov.ua/wartime> (дата звернення: 31.10.2022)
4. Жарикова А. Бізнес під час війни: скільки підприємців почали працювати «на закордон». Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/09/27/691914/> (дата звернення: 31.10.2022)